

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 3. Damonium meridianum quid sit. Sextae horae mysteria ex sacris Libris. Hac hora crucifixus est Christus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

*In magnis requies est minor : imminet
Mors illis gravior , qui nimis omnibus
Fama & stemmate notii
Ignoti pereunt sibi.*

§. III.

*Dæmonium meridianum quid sit. Sextæ horæ mysteria ex
sacris libris. Hac hora crucifixus est Christus.*

I. **S**exta item hora oratio necessaria est Sanctorum
Sexemplo, ait (a) Basiliius, ut liberemur ab incuria,
& dæmonio meridiano : ab insidiis scilicet malignorum
spirituum, qui cum merito tenebrôsæ voluntatis in malo
prorsus obfirmatæ nocte perpetua damnati sint, solent
tamen ad decipiendos incautiores non solum diem, sed
& meridiem simulare. Hoc sanctus (b) Bruno Cartu-
fianorum sanctissimus Institutor ad eos similiter refert,
qui ex patre diabolo orti desideria ejus, & opera conan-
tur perficere. Hæretici, inquit, in meridiano viden-
tur esse, id est ad modum meridiei ferventes in bona
operatione, cum quædam simulatoria bona opera fa-
ciant, & clari, & splendidi in humanis, & subtilibus
sententiis suis falsissimis videantur. Hi meridiem
promittunt, sed quoniam Christi lumen non habent,
non sunt meridies, ait (c) Hieronymus, sed dæmonium
meridianum. Isti sunt qui dicunt, (d) Ecce hic est
Christus, ecce illic, confluunt autem ad illos multi, &
credunt eis, quos faciunt filios gehennæ duplo quam
se. Sed & malis Christianis tanquam membris suis
utitur tentator, ut improvidis sub specie boni malum
persuadeat. Sententia aurea (e) oris aurei est ; Cum
in tentationibus impugnatur à malis Christianis anima
Christiana pro sua religione, & pro sua fide confusio
nascitur, & ardor cum rubore, & fit quasi meridies,

a Basil reg fus, q. 37. b Bruno in ps. 90. c Hieron, in eund, psalm. d Marc.
13. 21. e Chrysof, in ps. 90.

quando igneus est sol. Nam illi, qui alta radice non sunt fundati, tempore tentationis, exorto sole arescunt. Et hoc facit dæmon meridianus, ut recedat Christianus à fide, vel verecundia perfusus confundatur Christianus esse. Cur hoc, nisi quia non est ibi meridies, & perspicua lux, qua veritas agnoscat? Sicut igitur in noctis tenebris, ait (f) Origenes, ita & in meridie plures dæmonum tentationes, quam cæteris temporibus se demonstrant. Utinam diffundat radios suos super nos ille meridies, qui totus dies est, qui vesperam nescit, & ignorat occasum, cujus fulgore coruscante Angelum tenebricosum, qui se transfiguratur in Angelum lucis, à vero sanctoque Angelo discernamus, ut non notemur à Propheta tanquam ponentes lucem tenebras, & tenebras lucem.

II. Orandum meridie, inquit (g) Ambrosius quia hoc tempore virtus divinæ lucis operatur. Abraham (h) circa meridiem sobrias tendebat excubias, & boni aliquot expectabat eventus, levans oculos suos, ac finitima perlustrans, quod eo tempore adveniente gratiam sibi quæreret. Illo igitur tempore cum duobus Angelis suis divinus ei hospes advenit: illo tempore Christum suscepit hospitio, illo tempore illa quæ legis, & intelligis, celebrata mysteria sunt. Quando enim magis debuit fidelem virum divina illuminare præsentia, quam cum lux diei plenior refulgeret? Meritoque etiam sanctus (i) Joseph receptis fratribus, & accersito juniore germano, quem maximè diligebat, meridie instaurat convivium. Erat enim meridies in sancti Joseph pectore, quando lætas epulas fratribus splendentis gratiæ ministrabat, suavissimique cibos alloquii dividebat. Habeamus ergo in nobis meridiem. Meridies est ei, cujus justitiæ Sol refulget, & cujus opere bono, vel cogitationibus innoxiiis, & pura mente, atque sincera pascitur Christus. Disce igitur quemad-

f Origen. vel alius Auctor sub ejus nomine lib. 1. in Job. g Ambros. in ps. 118. v. 62. h Gen. 18. 1. i Gen. 43. 16.

modum tibi ipsi fias meridies. (*k*) Revela , inquit , Domino viam tuam , & spera in eum , & ipse faciet , & deducet sicut lumen justitiam tuam , & iudicium tuum tanquam meridiem . Ubi enim vera est fides , ibi veri luminis gratia est . Ubi innocentiae prolixior custodia , virtutumque longa meditatione processus , ibi splendor bonae conscientiae diu permanens , ibi intelligibilis est meridies , ibi & tu Christo mentis tuae epulas exhibebis , & in divitiis ejus etiam ipse pascere . Haec tenus Ambrosius . Hora igitur sexta Abraham tres Angelos in typum sanctissimae Trinitatis hospitio suscepit . Et quidem , ut observat (*l*) Origenes , ad Abraham venerunt tres viri meridie , ad Loth duo vespere venerunt : non enim capiebat Loth meridianae lucis magnitudinem , cujus capax erat Abraham . Joseph item hac hora instructo fratribus convivio admirandum Eucharistiae Sacramentum praefiguravit . Eadem hora mulier (*m*) Samaritana ad Christum sedentem super puteum fiducialiter accedens edocta est ab illo , quemadmodum Deus sit adorandus , quid sit aqua viva , quid fons saliens in vitam aeternam . Notat autem (*n*) Chrysostomus eam hora sexta ivisse ad hauriendam aquam , quia ipsa hora mandatum in paradiso Eva transgressa est . (*o*) Petrus quoque hac hora ascendit in superiora , ut oraret , & in mentis excessu vidit linteum magnum submitti de caelo in terram , in quo erant omnia quadrupedia , & serpentina terrae , & volatilia caeli , ex qua visione futuram gentium conversionem intellexit . Omitto ex (*p*) Origene , Anselmo , Beda , Theophylacto , & aliis , quod sexta hora Protoparentes nostri mortiferum illud vetitae arboris pomum comederunt , humani generis ante peremptores , quam parentes .

k Psalm. 36. 19. Origen. hom. 4. in Genesim. *m* Ioann. 4. 6. *n* Chrysost. orat. in Samaritanam to. 5. 107. Act. 10. 9. *p* Origen. tr. 35. in Matth. Anselm. seu. Petrus Babyon in Matth. c. 27. v. 45. Beda, & Theoph. ibid. Aug. lib. 37. 99. qu. 64. Amalar. lib. 3. cap. 5.

Omitto ex Augustino quod sexta hora sextam mundi ætatem denotat tanquam senectutem veteris hominis, quo jubemur exui, ut induamur novo, qui secundum Deum creatus est. Omitto quod ipsa hora ob senarii numeri perfectionem mysterio non caret: Senarius enim inter perfectos numeros primum locum tenens divinæ laudis indicat perfectionem. Omitto quod sicut hora prima incipientium statum, tertia proficientium designat, ita sexta perfectionis, sanctitatisque culmen manifestat.

III. Aliud spectaculum est sexta hora exhibitum, aliud mysterium hac hora impletum, quod animum meum magis percillit, commovet viscera, concutit mentem, calamum urget. Christus Dei Filius, heu quantum in hoc nomine & doloris, & sensus! Jesus inquam, Salvator mundi hac ipsa hora pro salute nostra crudeliter crucifixus. Ita sanè congruum fuit, ait Cyrillus (9) Hierosolymitanus, ut quo tempore everfio fuit, eodem fieret reparatio. Congruum fuit, ut unde mors oriebatur inde vita resurgeret: & eadem hora, qua morbus irreperat, remedium applicaretur. Ecce Abel occisus à fratre, ecce Isaac ligatus à patre, ecce serpens æneus in deserto exaltatus à Moyse, ecce Agnus immolatus in lege, ecce Deus occisus ab homine. Ecce, homo, vita tua quasi pendens ante te. Hostia scilicet pacifica hostia pro peccatis extra templum, extra civitatem, extra castra immolatur, ut veterum victimarum figura cessante, hostia nova novo altari imponeretur, & crux Christi gloriosa in conspectu totius orbis exaltaretur: ipso Domino magnæ promissionis fidem adimplente, qui dixerat; (r) *Et ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.* Ne quæras ultra, ô Sponsa, ubi cubet Sponsus in meridie: crux lectulus ejus est, crux locus quietis ejus, in quo facibus amoris totus exardescens suavissimè meridiatur. Et

9 Cyrill. Hierosol. cat. 14. r. Ioann. 13. 32.

quidem cum animam potestate sua positurus esset, & quo genere mortis id facere vellet, ejus subesset arbitrio, suspendium elegit anima ejus, ut suspensus à terra nos secum à terrenis ad superna elevaret. Dicamus igitur & nos cum sancto (f) Job, *Suspendium elegit anima mea, & mortem ossa mea.* Mors ossium mortificatio carnis est, inquit Absalon (t) Abbas, suspendium celsitudo contemplationis. Et certè dulce suspendium est cœlum oratione pulsare, sancta meditatione penetrare, mirari Angelorum felicitatem, venerari justorum beatitudinem, devotione Deum quærere, dilectione apprehendere. O si spiritus assumeret me cum (u) Propheta inter cœlum, & terram, quam dulce suspendium foret animæ meæ! Ut quæ assurgere nequit ad celsitudinem contemplationis, saltem à terra paulisper elevata ad portas mortis non aproinquet. Expergiscere anima mea, & quæ non potes ad alta Dei attolli, infirma ejus virtute qua vales amplexare: dirige mentis aciem ad figuram clavorum, ad cicatrices vulnerum, & quem regnantem super choros Angelorum intueri non vales, cruci affixum contemplare. Immerge te in sanguine Christi crucifixi, ut seraphica virgo Catharina (x) Senensis hortatur; lava te in sanguine, satia & inebria te sanguine, induere sanguine, contristare & lætare in sanguine, cresce in sanguine, confortare in sanguine, curre, vive, & permane in sanguine. Quid enim tam pium fidelium affectibus, inquit (y) Guericus Abbas, quid tam medicinale moribus, quid sic interficit peccata, crucifigit vitia, virtutes nutrit, & roborat, sicut crucifixi memoria? Loquatur ergo Paulus inter perfectos sapientiam in mysterio absconditam, mihi, cujus imperfectum vident etiam oculi hominum, loquatur Christum crucifixum,

f Job. 7. 15. t Absalon Abb. ser. 5. in Adventu. u Ezech. 8. 3. x Cathar. Senen. ep. 14. ad Raymundum. y Gueric. Abb. ser. 2. in Dominicam Palmarum. 1. Cor. 1. 30.

his quidem qui pereunt stultitiam, mihi autem, & his qui salvi fiunt planè Dei virtutem, Deique sapientiam: mihi prorsus altissimam, atque nobilissimam Philosophiam, per quam infatuatam irrideo tam mundi, quam carnis sapientiam. Quam perfectum me putarem, quam profectum in sapientia, si crucifixi vel idoneus invenire auditor, qui factus est nobis à Deo non solum sapientia sed & justitia, & sanctificatio, & redemptio. Omnino si Christo confixus es cruci, sapiens es, justus es, sanctus es, liber es. An non sapiens, qui cum Christo exaltatus à terra sapit, & quærit quæ sursum sunt? An non justus, in quo destructum est corpus peccati, ut ultra non serviat peccato? An non sanctus, qui semetipsum exhibuit hostiam vivam, sanctam, placentem Deo? An non liber, quem filius liberavit? *Dicant* (z) igitur, qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici, dicant voce magna, (a) *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi.* Hoc est præcipuum horæ sextæ sacramentum, cui sanctus Prosper (b) Aquitanicus addit Christum eadem hora in cælum ascendisse. Sicut enim hora sexta crucifixus est, sic & ascendit in cælum, ut doceret nos exemplo suo, quia *per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Cælorum.* Præcessit ille bajulans sibi crucem, ut & tu tuam portes Crucem, & mori affectes in cruce. Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ nisi in cruce, ut sanctè scribit nunquam satis laudatus Auctor piissimi libelli de (c) imitatione Christi. Ad crucem igitur aspira anima mea, crucem dilige, crucem amplectere, sponsum tuum cruci confixum contemplare. Hic enim fervet amoris meridies, hic sol in auge est, hic ardor meridianus invalescit, & in plenitudine lucis dilatat radios dilectionis. Felix meridies, si nunquam vergeret ad occasum, si calor ejus nunquam tepesceret, si liceret

z Psalm. 106. a Galat. 6. 14. b Prosper sent. 203. ex scriptis Aug. c Lib. 2. cap. 2.

animæ

DIVINÆ PSALMODIÆ. CAP. VIII. 225
animæ in fervida ejus luce diu cum sponso permanere. Sed non est hujus vitæ tanta felicitas : nam post Sextam sequitur Nona, qua hora fuscatur splendor, fervor tepescit, & die ad Vesperam inclinante instabilitas, & imperfectio humanæ mentis indicatur

CAPUT IX.
DE NONA.

§. I.

Humanarum rerum inconstantia. Ea per Nonam designatur. Utilitas tentationum.

ERgonè semper in lubrico versamur miseri homines, & nunquam in eodem statu permanemus? Siccine certa lege statutum est, ut nihil stabile reperitur sub sole, contrariis motibus, perpetuaque vertigine circumvolvantur universa? Hæc nimirum naturæ nostræ conditio est. Circulus quidam humanarum revolvitur rerum, ut (a) Agapetus Diaconus sapienter scribit, qui modò sic, modo aliter agit at ipsas, & circumfert, atque in his inæqualitas est, eo quod nihil ex præsentibus in eodem statu permaneat. Et quis est qui possit in hac versatili rerum mutatione seipsum semper immutabilem exhibere? Nesciunt stare successus, ait quidam (b) declamator, & quoties prodire felicitas non potest, redit. Rectè (c) Basilii Imperator ad Leonè filium: Existima, fili, vitam istam nihil fixum, nihilque stabile, aut perpetuum habere; nam subinde res aliter atque aliter variantur, & rotæ in morem, quæ circumvolvitur, ea quæ sursum sunt deorsum feruntur, & quæ deorsum jacent, sursum evehuntur. Glorietur David in abundantia sua, & dicat, (d) *Non movebor in*

a Agapet. de off. Regis ad Justinianum. Imp. cap. 11. b Cal. Flaccus decl. 2.
c Basil. in exhortat. ad filium cap. 38. d Psalm. 29.